Završna mjerila u Poglavlju 24:
borba protiv organizovanog kriminala

Prioriteti Crne Gore u ispunjavanju završnih mjerila u borbi protiv organizovanog kriminala

CeMI
CENTAR ZA MONITORING I ISTRAŽIVANJE

Završna mjerila u Poglavlju 24:
borba protiv organizovanog kriminala

Prioriteti Crne Gore u ispunjavanju završnih mjerila u borbi protiv organizovanog kriminala

CENTAR ZA MONITORING I ISTRAŽIVANJE

Centar za monitoring i istraživanje CeMI
Bul. Josipa Broza Tita 23a
E-mail: info@cemi.org.me
www.cemi.org.me

Urednik:
Zlatko Vujović

Autori:
Zlatko Vujović
Gordana Mitrović

Godina izdanja:
2026

Kingdom of the Netherlands

Napomena: Sadržaj izvještaja je isključiva odgovornost CeMI-ja i ni na koji način ne može biti interpretiran kao zvanični stav Ambasade Kraljevine Holandije.

Sadržaj

Izvršni sažetak **4**

1. Učinci Crne Gore u oblasti borbe protiv organizovanog kriminala: od privremenih do završnih mjerila **6**

2. Od izgradnje institucija do mjerenja ostvarenih rezultata: promjena logike ocjenjivanja napretka u pregovorima sa EU **9**

3. Završna mjerila u oblasti organizovanog kriminala – ključni izazovi za Crnu Goru **11**

4. Procjena ispunjenosti završnih mjerila na osnovu posljednjeg non-papera Evropske komisije **13**

4.1 Pravni i strateški okvir – završna faza usklađivanja 13

4.2 Bilans rezultata u istragama i pravosnažnim presudama – ključni izazov završne faze 14

4.3 Finansijske istrage i oduzimanje imovine – između ostvarenog napretka i izazova trajnog oduzimanja 16

5. Zaključna razmatranja i preporuke **18**

Izvršni sažetak

Dobijanje pozitivnog Izvještaja o ispunjenosti privremenih mjerila (IBAR) predstavljalo je jednu od ključnih prekretnica u procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. U oblasti borbe protiv organizovanog kriminala, IBAR je potvrdio da je Crna Gora tokom pregovaračkog procesa izgradila značajan dio institucionalnog i pravnog okvira kao i tehničkih kapaciteta neophodnih za efikasno suprotstavljanje teškom i organizovanom kriminalu. Logika završne faze pregovora, međutim, suštinski se razlikuje od logike ispunjavanja privremenih mjerila: više nije dovoljno dokazati da institucije postoje, da su zakoni usvojeni ili da mehanizmi međunarodne saradnje formalno funkcionišu. Ključno pitanje pred Evropskom komisijom i državama članicama EU je da procijene da li je krivičnopravni sistem Crne Gore na kraju 2026. godine spreman da proizvodi održive, mjerljive i uvjerljive rezultate u borbi protiv organizovanog kriminala.

Završna mjerila (*closing benchmarks*) u ovoj oblasti upravo prate tu logiku. Od Crne Gore se očekuje da uspostavi „robustan“ i „efektivan“ sistem prevencije i suzbijanja organizovanog kriminala, zasnovan na tri međusobno povezana stuba:

- potpuno usklađen pravni i strateški okvir koji se dosljedno primjenjuje u praksi;
- održiv bilans ostvarenih rezultata (*track record*) u istragama, optuženjima i pravosnažnim presudama za teški i organizovani kriminal i pranje novca i
- sistematsko sprovođenje finansijskih istraga i efikasno privremeno i trajno oduzimanje kriminalne imovine, uključujući u predmetima trgovine drogom.

Crna Gora tako u završnoj fazi pregovora mora preći sa modela „institucionalne izgradnje i pojedinačnih operativnih uspjeha“, koji je obilježio prvu fazu pristupnih pregovora sa EU, na model u čijem su središtu mjerljivi rezultati primjene zakona – rezultati koji će izvjesno, do dana pristupanja EU, biti dio stalnog nadzora Evropske komisije i država članica EU. Najveći rizik više nije odsustvo institucija ili međunarodne saradnje, već mogućnost da snažna policijska i tužilačka aktivnost ne bude dovoljno brzo i dosljedno pretočena u pravosnažne sudske odluke i trajno oduzimanje imovine – jedine dokaze koje će Brisel prihvatiti kao potvrdu borbe protiv djelovanja organizovanih kriminalnih struktura u Crnoj Gori.

Ovaj *policy paper* analizira spremnost Crne Gore da ispuni završna mjerila (*closing benchmarks*) u Poglavlju 24, u segmentu koji se odnosi na borbu protiv organizovanog kriminala. Analiza se oslanja na Zajedničku poziciju Evropske unije iz juna 2024. godine, godišnji Izvještaj Evropske komisije o Crnoj Gori za 2025. godinu, posljednji *non-paper* Evropske komisije iz juna 2026. godine, zvanične izvještaje medjunarodnih organizacija i nacionalnih institucija, kao i aktuelna istraživanja pravnog tima CeMI-ja. Cilj dokumenta je da ponudi jasnu, argumentovanu ocjenu ostvarenog napretka, identifikuje preostale izazove i predloži konkretne, prioritizovane preporuke za uspješno zatvaranje ovog dijela pregovaračkog poglavlja.

Analiza u ovoj studiji fokusirana je na tri elementa završnih mjerila u oblasti borbe protiv organizovanog kriminala: usklađenost pravnog i strateškog okvira, bilans ostvarenih rezultata u istragama i pravosnažnim presudama i sistem finansijskih istraga i oduzimanja imovine. Pitanje trgovine ljudima, iako je sastavni dio šireg zahtjeva Evropske komisije u okviru Poglavlja 24, predstavlja zaseban tematski i institucionalni okvir koji zahtijeva posebnu, detaljniju analizu i biće predmet narednog istraživanja CeMI-ja.

Na osnovu sprovedene analize, CeMI u ovom dokumentu predlaže da Crna Gora do zatvaranja pregovora usmjeri političku, institucionalnu i finansijsku pažnju na sljedeće prioritete:

(1) završetak normativnog usklađivanja sa pravnom tekovinom EU;

(2) povećanje broja pravosnažnih presuda u predmetima organizovanog kriminala;

(3) sistematsko sprovođenje finansijskih istraga i značajno unaprjeđenje sistema trajnog oduzimanja kriminalne imovine;

(4) uspostavljanje jedinstvenog sistema praćenja rezultata krivično-pravnog lanca u borbi protiv organizovanog kriminala „od istrage do konfiskacije“;

(5) kontinuirano jačanje kapaciteta organa i institucija uključenih u lanac borbe protiv organizovanog kriminala i

(6) održavanje visokog nivoa međunarodne operativne saradnje u borbi protiv organizovanog kriminala.

IBAR je pokazao da Crna Gora raspolaže zakonodavstvom, operativnim kapacitetima i međunarodnom povezanošću koji mogu rezultirati efikasnom borbom protiv organizovanog kriminala. Ispunjenje završnih mjerila biće, međutim, pravi test sposobnosti države da te kapacitete pretoči u održive i uvjerljive rezultate vladavine prava.

1. Učinci Crne Gore u oblasti borbe protiv organizovanog kriminala: od privremenih do završnih mjerila

Pozitivan IBAR izvještaj koji je Crna Gora dobila u junu 2024. godine promijenio je prirodu obaveza u poglavljima 23 i 24. Tokom prethodne faze pregovora fokus je u velikoj mjeri bio na izgradnji pravnog i institucionalnog okvira: usvajanju zakona i strategija, osnivanju i reorganizaciji institucija, razvoju informacionih sistema, jačanju međunarodne saradnje i stvaranju osnovnih uslova za efikasniju borbu protiv organizovanog kriminala. U tom periodu (kraj 2013 – sredina 2024. godine), Crna Gora je postigla određene rezultate u ovoj oblasti koje je Evropska komisija istakla u IBAR-u kao osnov za pozitivnu ocjenu ispunjenosti privremenih mjerila.

Izgrađeni su specijalizovani institucionalni kapaciteti za borbu protiv organizovanog kriminala na nacionalnom nivou. Zakonom o Specijalnom državnom tužilaštvu iz 2015. godine uspostavljeni su Specijalno državno tužilaštvo i Specijalno policijsko odjeljenje nadležni za krivična djela organizovanog kriminala, visoke korupcije, pranja novca, terorizma i drugih najtežih krivičnih djela, čime je povećan nivo specijalizacije i institucionalne nezavisnosti u vođenju kompleksnih istraga. Izmjenama zakona iz 2024. godine, nadležnosti Specijalnog državnog tužilaštva su sužene i dalje precizirane.

Crna Gora od 2013. godine redovno izrađuje procjene prijetnji od teškog i organizovanog kriminala (SOCTA). Procjenom iz 2021. godine (predstavljena 2022. godine) identifikovano je ukupno osam prijetnji po nacionalnu bezbjednost Crne Gore i djelovanje deset organizovanih kriminalnih grupa (OKG). U međuvremenu je završena srednjoročna revizija ove procjene, što Izvještaj Evropske komisije za 2025. godinu navodi kao pozitivan pomak. U srednjoročnoj reviziji ovog dokumenta navodi se da je u Crnoj Gori identifikovano djelovanje 11 OKG čije je dominantno djelovanje usmjereno ka krijumčarenju droga na međunarodnom nivou.

Od 2022. godine ostvaren je pomak u istragama organizovanog kriminala i visoke korupcije. U poslednje četiri godine, pojačane su aktivnosti protiv pripadnika vodećih kriminalnih grupa i pokrenuti postupci protiv brojnih bivših visokih funkcionera policije, pravosuđa, bezbjednosnog sektora, čime je pokazana veća spremnost tužilaštva da procesuira predmete nezavisno od položaja osumnjičenih. Ipak, značajan broj ovih postupaka još uvijek nije rezultirao pravosnažnim presudama.

Evropska komisija je više puta potvrdila da je uspostavljen početni bilans rezultata u istragama i procesuiranju predmeta organizovanog kriminala. Specijalno državno tužilaštvo pokrenulo je veći broj istraga i intenzivnije podizalo optužnice, dok je Viši sud u Podgorici povećao broj formiranih predmeta u oblasti organizovanog kriminala, uz određeni broj

osuđujućih presuda, uključujući i presude na osnovu sporazuma o priznanju krivice.

Unaprijeđeni su kapaciteti za istrage pranja novca i finansijskog kriminala. U periodu između 2022. i 2024. godine, Specijalno državno tužilaštvo pokrenulo je istrage za pranje novca protiv više lica, uključujući policijske službenike, u predmetima u kojima je procijenjena vrijednost sredstava plasiranih u legalne tokove imala višemilionsku vrijednost.

Finansijsko-obavještajna jedinica (FIU) je snažnije povezana sa istragama pranja novca. Integrisanjem FIU u policiju 2018. godine unaprijeđena je veza između analize sumnjivih transakcija i istraga pranja novca. Ipak, prema nalazu MONEYVAL-a, finansijsko-obavještajni podaci FIU-a u praksi se prevashodno koriste za praćenje i identifikaciju imovine, dok njihova upotreba za samo pokretanje istraga pranja novca ostaje nedovoljna.[1]

Unaprijeđen je pravni i institucionalni sistem za oduzimanje imovine stečene kriminalnom djelatnošću uspostavljen Zakonom o oduzimanju imovinske koristi (Sl. list CG, br. 58/2015 i 47/2019), usvojenim 2015. i izmijenjenim 2024. godine. Ipak, praktični efekti primjene ovog zakona ostali su i dalje ograničeni, a najznačajnija promjena u ovoj oblasti dogodila se, međutim, tokom pripreme ove studije. Naime, Vlada Crne Gore je 7. avgusta 2026. godine Skupštini po hitnom postupku uputila potpuno nov Zakon o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću. Skupština je predloženi Zakon usvojila 3. septembra 2026. godine.[2]

Crna Gora je uspostavila saradnju sa EUROJUST-om (sporazum o saradnji potpisan 2016. godine) koja se u kontinuitetu unaprjeđuje. Tužilac za vezu (upućen septembra 2017. godine) aktivno učestvuje u radu ove institucije i posredovanju u razmjeni informacija između Crne Gore i EUROJUST-a. Ipak, Crna Gora još uvijek nije iskoristila puni potencijal koji nude mehanizmi saradnje sa EUROJUST-om – prije svega kroz uspostavljanje zajedničkih istražnih timova sa zemljama članicama EU (JITs).

Uspostavljena je institucionalna saradnja između Vrhovnog državnog tužilaštva Crne Gore i Evropskog javnog tužilaštva (*EPPO – European Public Prosecutor's Office*). Radni sporazum između Vrhovnog državnog tužilaštva Crne Gore i EPPO-a potpisan je tokom 2022. godine. Cilj potpisivanja Sporazuma je uspostavljanje međusobne saradnje i olakšavanje razmjene informacija kako bi se obezbijedila efikasna istraga i krivično gonjenje svih lica koja su osumnjičena ili okrivljena za krivična djela protiv budžeta Evropske unije. Vrhovno državno tužilaštvo je do sada učestvovalo u manjem broju predmeta koje procesuira EPPO.

Crna Gora je uspostavila operativne i strateške odnose sa EUROPOL-om. Nakon potpisivanja operativnog sporazuma 2014. godine i upućivanja oficira za vezu u Hag 2015. godine, Crna Gora je postala partner EUROPOL-a, posebno u borbi protiv visokorizičnih kriminalnih grupa, trgovine kokainom i vatrenim oružjem, terorizma i sajber kriminala.

1 Vidjeti više: https://rm.coe.int/montenegro-for-publication/1680ae59a5

2 Zakon je objavljen u Službenom listu CG br. 131/2026

Crnogorski organi za sprovođenje zakona uključeni su u evropske sisteme razmjene operativnih informacija. Redovno korišćenje EUROPOL-ove aplikacije SIENA unaprijedilo je brzinu razmjene podataka, proaktivnost i efikasnost istraga, posebno u predmetima organizovanog kriminala, međunarodnih potjernica i borbe protiv terorizma.

Crna Gora je ostvarila visok stepen uključenosti u EMPACT (*European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats*), vodećem operativnom instrumentu EU za koordinisanu borbu protiv teškog i organizovanog međunarodnog kriminala. U periodu 2024–2025. Crna Gora je učestvovala u 14 od 15 operativnih akcionih planova i u 76 operativnih akcija, uključujući tri u svojstvu ko-lidera, sa posebno istaknutom ulogom u operacijama protiv visokorizičnih kriminalnih mreža i trgovine drogom i vatrenim oružjem.

Najvažniji rezultat inicijalne faze pregovora ogleda se u tome što je Crna Gora izgradila specijalizovaniji i tehnički sposobniji sistem za borbu protiv organizovanog kriminala, a naročito u uspostavljanju adekvatnog institucionalnog okvira, spremnosti da se pokreću istrage „visokog nivoa“, većoj specijalizaciji policije i tužilaštva, postepenom razvoju rezultata u finansijskim istragama i spremnosti za intenzivniju međunarodnu policijsku i pravosudnu saradnju. Evropska komisija je istovremeno u IBAR-u naglasila da ova ostvarenja predstavljaju prije svega institucionalnu osnovu i inicijalni bilans rezultata u primjeni zakona – osnovu na kojoj treba izgraditi održive rezultate za završnu fazu pregovora u ovoj oblasti.

2. Od izgradnje institucija do mjerenja ostvarenih rezultata: promjena logike ocjenjivanja napretka u pregovorima sa EU

Crna Gora se trenutno nalazi u finalnoj fazi pregovora sa EU. Međutim, kako se približava kraj 2026. godine, nagovještaji da bi proces pregovora mogao biti okončan u ovoj godini ipak izgledaju suviše ambiciozni i sve je izvjesnije da će se on prolongirati i na 2027. godinu. U ovoj fazi pregovora, fokus je na pitanju da li sistem koji je uspostavljen tokom inicijalne faze pregovora sa EU proizvodi održive i mjerljive rezultate. Drugim riječima, logika procesa proširenja prelazi sa procjene pravnih i institucionalnih kapaciteta na procjenu učinaka. Promjena pristupa u ocjeni napretka zemlje predstavlja širi trend u politici proširenja Evropske unije. Iskustva prethodnih proširenja pokazala su da formalno usklađivanje zakonodavstva i osnivanje novih institucija ne garantuju nužno njihovu efektivnu primjenu u praksi. U pojedinim državama članicama Evropske unije nakon pristupanja identifikovani su brojni problemi u temeljnim oblastima vladavine prava - nezavisnosti pravosuđa i borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala. Zbog toga je Evropska komisija postepeno razvila stroži metodološki pristup ocjene napretka u Poglavljima 23 i 24 zasnovan na dokazivanju konkretnih rezultata prije samog zatvaranja pregovaračkih poglavlja. Upravo zbog toga danas se u okviru Poglavlja 23 i 24 najveći značaj pridaje dokazivanju funkcionalnosti institucija, a ne samo njihovom formalnom postojanju.

Ova promjena posebno dolazi do izražaja u oblasti borbe protiv organizovanog kriminala. Država može imati specijalizovano državno tužilaštvo, specijalizovane policijske jedinice, razvijenu međunarodnu saradnju sa EUROPOL-om i drugim evropskim agencijama, savremene informacione sisteme i zakonodavni okvir u velikoj mjeri usklađen sa pravnom tekovinom Evropske unije, a da istovremeno ne ostvaruje dovoljan broj pravosnažnih presuda, ne sprovodi efikasne finansijske istrage ili ne uspijeva da trajno oduzme imovinu stečenu kriminalnom djelatnošću. Ovako uspostavljen sistem, izvjesno, kroz prizmu analize učinaka od strane Evropske komisije, još uvijek ne bi predstavljao dokaz da država ima sposobnost da dugoročno i održivo suzbija organizovani kriminal.

Zbog toga završna mjerila predstavljaju svojevrsni test otpornosti institucija. Evropska unija više ne ocjenjuje da li određena institucija postoji, već da li je sposobna da kontinuirano ostvaruje rezultate. Održivost rezultata postaje ključni kriterijum procjene EU. To podrazumijeva da se uspjeh neće mjeriti jednom velikom policijskom akcijom ili jednim medijski eksponiranim predmetom, već kontinuitetom u sprovođenju istraga, podizanju optužnica, donošenju pravosnažnih presuda, sprovođenju finansijskih istraga i trajnom oduzimanju imovine stečene kriminalnom djelatnošću.

Takav pristup predstavlja značajnu promjenu i u odnosu na način na koji su institucije

u Crnoj Gori godinama mjerile vlastiti uspjeh. Tokom prethodne decenije napredak se često procjenjivao kroz broj usvojenih zakona, strategija, akcionih planova ili međunarodnih sporazuma, kao i kroz broj pokrenutih istraga ili uhapšenih lica. Međutim, završna faza pregovora zahtijeva drugačije pokazatelje uspješnosti ostvarenih rezultata. Evropska komisija sada prvenstveno posmatra koliko od pokrenutih istraga rezultira optužnicama, koliko optužnica dovodi do pravosnažnih osuđujućih presuda, koliko finansijskih istraga završava trajnim oduzimanjem imovine i da li se u konačnom, kroz takve rezultate, može dokazati slabljenje djelovanja organizovanih kriminalnih grupa.

Na taj način fokus se sa aktivnosti institucija pomjera na njihov stvarni učinak. To istovremeno znači da će kvalitet međuinstitucionalne saradnje postati jednako važan kao i rad pojedinačnih institucija. Uspostavljanje održivog bilansa rezultata više ne zavisi samo od rada policije ili Specijalnog državnog tužilaštva, već od efikasnog funkcionisanja čitavog krivičnopravnog lanca – od policijske istrage, preko tužilačkog postupanja i rada sudova, do sprovođenja finansijskih istraga, upravljanja oduzetom imovinom i izvršenja pravosnažnih sudskih odluka. Slabost bilo kojeg dijela tog lanca direktno utiče na ukupnu ocjenu sistema.

Upravo zbog toga završna mjerila predstavljaju znatno zahtjevniji standard od privremenih mjerila. Dok su privremena mjerila bila usmjerena na dokazivanje spremnosti države da uspostavi institucionalni okvir za borbu protiv organizovanog kriminala, završna mjerila imaju za cilj da potvrde da je taj okvir postao funkcionalan, održiv i sposoban da proizvodi rezultate koji se mogu objektivno mjeriti i upoređivati kroz duži vremenski period. Drugim riječima, Evropska unija više ne traži dokaz da Crna Gora posjeduje institucije za borbu protiv organizovanog kriminala, već da te institucije ostvaruju rezultate koji imaju odvraćajući efekat, dovode do slabljenja djelovanja OKG i doprinose ukupnom jačanju vladavine prava.

Odgovor na pitanje da li je Crna Gora uspjela da postojeće zakonodavne i institucionalne kapacitete pretoči u održive rezultate daće Evropska komisija i države članice Evropske unije u okviru procesa ocjene ispunjenosti završnih mjerila, u narednih nekoliko mjeseci. U tom procesu će, prema dosadašnjoj praksi pregovora o proširenju, posebno važnu ulogu imati države članice EU koje tradicionalno zagovaraju strogu primjenu principa "*fundamentals first*" i napredovanje zasnovano na ostvarenim rezultatima.

3. Završna mjerila u oblasti organizovanog kriminala – ključni izazovi za Crnu Goru

Završna faza pregovora Crne Gore i EU u oblasti borbe protiv organizovanog kriminala podrazumijeva ispunjavanje zahtjevnih završnih mjerila, definisanih u ključnom dokumentu – Zajedničkoj poziciji EU iz juna 2024. godine[3]. U ovom analitičkom dokumentu, usvojenom nakon pozitivnog IBAR izvještaja za Poglavlje 24, Evropska unija je ukazala vlastima u Crnoj Gori da je neophodno intenzivirati napore na uspostavljanju snažnog i efikasnog sistema za prevenciju i suzbijanje organizovanog kriminala.

Evropska unija je u ovom dokumentu podsjetila na značaj obezbjeđivanja stabilnog pravnog okvira za prevenciju organizovanog kriminala i pozvala Crnu Goru da osigura punu usklađenost sa pravnom tekovinom EU (*acquis*) i evropskim i međunarodnim standardima. Istovremeno je upućen zahtjev za obezbjeđenje adekvatne implementacije i sistemske primjene sveobuhvatnog strateškog okvira za prevenciju i suzbijanje organizovanog kriminala, zasnovanog na strateškim dokumentima usklađenim sa evropskim standardima.

Posebno je naglašeno da pravosudni sistem mora pokazati „snažan, dosljedan i nedvosmislen“ odgovor na infiltraciju korupcije i organizovanog kriminala u državne strukture i privredu, te da Crna Gora treba da uspostavi održiv bilans ostvarenih rezultata (*track record*) u istragama, krivičnim gonjenjima i pravosnažnim osuđujućim presudama u svim oblastima teškog i organizovanog kriminala, uz dodatno jačanje kapaciteta organa za sprovođenje zakona za vođenje ovih istraga.

EU je posebno istakla potrebu rješavanja problema dugotrajnosti krivičnih postupaka u predmetima organizovanog kriminala. Imajući u vidu da razvijeni operativni kapaciteti predstavljaju jedan od osnovnih preduslova za ispunjenje završnih mjerila, EU je pozvala Crnu Goru da kontinuirano jača specijalizovane institucije – Viši sud u Podgorici, Specijalno državno tužilaštvo (SDT), Specijalno policijsko odjeljenje (SPO), Finansijsko-obavještajnu jedinicu (FIU) i nacionalnu kancelariju za povraćaj imovine stečene kriminalnom djelatnošću (Asset Recovery Office – ARO) koja funkcioniše pri Odsjeku za međunarodnu operativnu policijsku saradnju Uprave policije – obezbjeđujući im odgovarajuće prostorne kapacitete, dovoljan broj specijalizovanih zaposlenih, adekvatna budžetska sredstva, savremenu tehničku opremu i pristup relevantnim bazama podataka.

3 European Union Common Position, Chapter 24: Justice, Freedom and Security, Brussels, 21 June 2024 (Registar Savjeta EU: AD 14/24, CONF-ME 8/24), dostupno na: https://data.consilium.europa.eu/doc/document/AD-14-2024-INIT/en/pdf

U skladu sa preporukama Izvještaja o evaluaciji MONEYVAL-a, usvojenog u decembru 2023. godine[4], Evropska komisija je pozvala Crnu Goru da uspostavi održiv bilans rezultata u privremenom oduzimanju i trajnoj konfiskaciji imovine stečene kriminalnom djelatnošću, uz dosljednu primjenu koncepta paralelnih finansijskih istraga u predmetima organizovanog kriminala, korupcije, privrednog kriminala i pranja novca. Posebno je istaknuto da pravosnažne osuđujuće presude za organizovani kriminal – naročito u predmetima trgovine drogom – moraju biti dosljedno praćene odlukama o oduzimanju nezakonito stečene imovine, uz obezbjeđivanje potpuno funkcionalne Kancelarije za povraćaj imovine.

EU je, dalje, pozvala Crnu Goru da obezbijedi nesmetanu i kontinuiranu saradnju sa CEPOL-om, EUROPOL-om i EPPO-om, kao i da uskladi pravni okvir sa pravnom tekovinom EU koja uređuje bezbjednu razmjenu informacija između organa za sprovođenje zakona.

Kada je riječ o trgovini ljudima, EU je pozvala Crnu Goru da uspostavi sveobuhvatan, rodno osjetljiv i na žrtvu usmjeren pravni i strateški okvir, u potpunosti usklađen sa pravnom tekovinom EU, koji će omogućiti održiv bilans rezultata u otkrivanju i identifikaciji žrtava, pružanju zaštite i podrške, razbijanju mreža trgovine ljudima i efikasnom procesuiranju počinilaca.

Analiza u nastavku ovog dokumenta fokusirana je na tri elementa završnih mjerila koji čine okosnicu ocjene spremnosti Crne Gore u užem smislu borbe protiv organizovanog kriminala: usklađenost pravnog i strateškog okvira, bilans ostvarenih rezultata u istragama i pravosnažnim presudama, i sistem finansijskih istraga i oduzimanja imovine. Pitanje trgovine ljudima, iako je sastavni dio šireg zahtjeva Evropske komisije, predstavlja zaseban tematski i institucionalni okvir koji zahtijeva posebnu, detaljniju analizu i biće predmet narednog tematskog istraživanja pravnog tima CeMI-ja.

4 Dostupno na: https://rm.coe.int/montenegro-for-publication/1680ae59a5

4. Procjena ispunjenosti završnih mjerila na osnovu posljednjeg *non-papera* Evropske komisije

Posljednji *non-paper* Evropske komisije za Poglavlje 24, iz juna 2026. godine, pruža najrelevantniju procjenu trenutnog nivoa spremnosti Crne Gore za ispunjavanje završnih mjerila u oblasti borbe protiv organizovanog kriminala. Analiza pravnog tima CeMI-ja pokazuje da je ostvaren značajan napredak u gotovo svim segmentima realizacije završnih mjerila. U nastavku je predstavljena analiza trenutnog stanja po svakom od tri mjerila, sa ključnim ocjenama u pogledu reformi neophodnih za uspješno okončanje pregovora za Poglavlje 24.

4.1 Pravni i strateški okvir – završna faza usklađivanja

Od tri završna mjerila, najveći stepen realizacije ostvaren je upravo u ovoj oblasti. Evropska komisija u posljednjem *non-paperu* konstatuje da je zakonodavni okvir u velikoj mjeri usklađen sa pravnom tekovinom EU, dok su ključni strateški dokumenti usvojeni i predstavljaju osnov za sprovođenje javnih politika. Riječ je prije svega o Strategiji za borbu protiv transnacionalnog organizovanog kriminala 2024–2027, koju je na prijedlog Ministarstva unutrašnjih poslova usvojila Vlada Crne Gore na sjednici od 31. oktobra 2024. godine – prvoj nacionalnoj strategiji u potpunosti posvećenoj borbi protiv transnacionalnog organizovanog kriminala. Prethodna strategija, iz perioda 2010–2014. godine, nakon isteka nije bila zamijenjena novim dokumentom sve do 2024. godine. Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 2. jula 2026. godine donijela Akcioni plan za sprovođenje Strategije za borbu protiv transnacionalnog organizovanog kriminala za period 2024-2027. godine, za 2026. godinu, sa izvještajem o realizaciji Akcionog plana za period 2024-2025.[5] Na taj način je obezbijeđen kontinuitet strateškog djelovanja vlade u ovoj oblasti, što je važan dio ispunjenosti ovog mjerila u pregovorima sa EU.

Proces normativnog usklađivanja sa pravnom tekovinom EU u ovoj oblasti se polako privodi kraju. Tokom septembra 2026. godine, usvojene su izmjene i dopune Krivičnog zakonika i Zakonika o krivičnom postupku (ZKP). Usvojen je novi Zakon o zaštiti podataka o ličnosti kao i Zakon o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću.

Krivični zakonik je posljednjim izmjenama detaljnije usklađen sa Direktivom (EU) 2024/1712 od 13. juna 2024. godine o izmjeni Direktive 2011/36/EU o sprječavanju i suzbijanju trgovine ljudima i zaštiti njenih žrtava.[6]

5 Vidjeti više: https://www.gov.me/dokumenta/15ac4681-50b3-4af2-918b-4a37e0ba8087

6 Vidjeti više: https://zakoni.skupstina.me/zakoni/web/dokumenta/zakoni-i-drugi-akti/1176/4349-25516-23-1-26-21.pdf

Kada je riječ ZKP-u, posljednje izmjene se odnose na usklađivanje zakonskog teksta sa: Direktivom (EU) 2016/343 od 9. marta 2016. godine o jačanju određenih aspekata pretpostavke nevinosti i prava na prisustvovanje suđenju u krivičnom postupku; Direktivom 2012/13/EU od 22. maja 2012. godine o pravu na informisanje u krivičnom postupku; Direktivom 2012/29/EU od 25. oktobra 2012. godine kojom se uspostavlja minimum standarda u pogledu prava, podrške i zaštite žrtava krivičnih djela; Direktivom (EU) 2024/1712 od 13. juna 2024. godine o izmjeni Direktive 2011/36/EU o sprječavanju i suzbijanju trgovine ljudima i zaštiti njenih žrtava.[7]

Novi Zakon o zaštiti podataka o ličnosti usklađen je sa Uredbom (EU) 2016/679 od 27. aprila 2016. godine o zaštiti fizičkih lica u vezi sa obradom podataka o ličnosti i o slobodnom kretanju takvih podataka i stavljanju van snage Direktive 95/46/EZ (Opšta uredba o zaštiti podataka – GDPR). Pored toga, ovaj novi zakon, na čije usvajanje se čekalo dugo, usklađen je i sa Direktivom (EU) 2016/680 od 27. aprila 2016. godine o zaštiti fizičkih lica u vezi sa obradom podataka o ličnosti od strane nadležnih organa u svrhu sprječavanja, istrage, otkrivanja ili gonjenja krivičnih djela ili izvršenja krivičnih sankcija i o slobodnom kretanju takvih podataka i stavljanju van snage Okvirne odluke Savjeta 2008/977/PUP, u dijelu koji se odnosi na obradu podataka o ličnosti od strane nadležnih organa.[8]

Konačno, kada je riječ o novom Zakonu o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću, isti je usklađen sa Direktivom 2014/42/EU od 3. aprila 2014. godine o zamrzavanju i oduzimanju predmeta i imovinske koristi stečene krivičnim djelima u Evropskoj uniji. Nova rješenja treba da ojačaju kapacitete i ovlašćenja nadležnih organa i omoguće njihovo efikasnije postupanje, naročito u borbi protiv organizovanog kriminala. Zakonom se uvodi mogućnost trajnog oduzimanja imovine u predmetima organizovanog kriminala koja prelazi vrijednost od 50.000 eura prije pravosnažne presude, uz ispunjenje određenih procesnih uslova koji su definisani zakonom.[9]

4.2 Bilans rezultata u istragama i pravosnažnim presudama – ključni izazov završne faze

Najzahtjevniji dio završnih mjerila i dalje predstavlja uspostavljanje održivog bilansa rezultata u istragama, krivičnom gonjenju i pravosnažnim presudama za organizovani kriminal i pranje novca. Evropska komisija u nedavno objavljenom *non-paperu* pozitivno ocjenjuje činjenicu da se ovaj bilans kontinuirano konsoliduje – ističući, kao ilustraciju, uspješnu međunarodnu operaciju sprovedenu uz podršku EUROPOL-a, u kojoj su crnogorski organi imali vodeću ulogu u razbijanju međunarodne mreže odgovorne za krijumčarenje velikih

7 Vidjeti više: https://zakoni.skupstina.me/zakoni/web/dokumenta/zakoni-i-drugi-akti/1163/4334-25408-23-1-26-20.pdf

8 Vidjeti više: https://zakoni.skupstina.me/zakoni/web/dokumenta/zakoni-i-drugi-akti/1164/4335-25409-23-3-26-12.pdf

9 Vidjeti više: https://zakoni.skupstina.me/zakoni/web/dokumenta/zakoni-i-drugi-akti/1162/4333-25613-23-2-26-8-15.pdf

količina kokaina i kanabisa, kao i operaciju Specijalnog državnog tužilaštva i Specijalnog policijskog odjeljenja protiv pripadnika jedne od organizovanih kriminalnih grupa aktivnih na teritoriji Crne Gore.

Upravo u okviru ovog mjerila Evropska komisija, međutim, identifikuje najveći broj otvorenih pitanja: neophodno je ostvariti uvjerljivije rezultate u predmetima trgovine drogom, krijumčarenja duvanskih proizvoda, pranja novca, sajber kriminala i trgovine ljudima, uz nastavak rješavanja dugotrajnosti postupaka i dalje povećanje broja pravosnažnih presuda u najsloženijim predmetima. Evropska komisija time jasno stavlja akcenat na održivost i kontinuitet rada kompletnog krivičnopravnog odgovora na organizovani kriminal, a ne samo na pojedinačne uspješne slučajeve.

Fokus ovog mjerila je, konkretno, na efikasnosti rada Specijalizovanog odjeljenja Višeg suda u Podgorici, nadležnog za najsloženije predmete organizovanog kriminala. Prema dostupnim podacima, odjeljenje je u maju 2025. godine ojačano u kadrovskom smislu imenovanjem šest novih sudija, čime je njegov kadrovski kapacitet dostigao 15 sudija (uključujući predsjednika suda koji postupa u KS predmetima koje je zadužio prije nego što je izabran za predsjednika suda), uz 172 predmeta raspoređena u tom trenutku; u istoj godini donesene su odluke u više od 70 predmeta – gotovo dvostruko veći učinak u odnosu na prethodne godine – dok procenat riješenih predmeta u odnosu na priliv iznosi 105,17%[10]. Odjeljenje trenutno postupa u oko 160 predmeta organizovanog kriminala i visoke korupcije, u kapacitetu od 15 sudija, što pokazuje da, uprkos vidljivom povećanju efikasnosti, sud i dalje postupa sa ograničenim kapacitetima u izuzetno velikom broju složenih predmeta.

Kada je riječ o pravosnažno okončanim predmetima, Polugodišnji izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u EU[11] bilježi više značajnih pravosnažnih odluka tokom 2026. godine: krajem aprila Apelacioni sud potvrdio je presudu kojom su tri lica osuđena na ukupno više od četiri godine zatvora zbog stvaranja kriminalne organizacije; početkom maja Vrhovni sud pravosnažno je potvrdio presudu u predmetu ubistva policijskog inspektora, kojom su četiri optužena osuđena na kazne od po 30 godina zatvora; krajem juna Apelacioni sud potvrdio je presudu Višeg suda kojom je pet lica osuđeno na ukupno 16 godina i šest mjeseci zatvora zbog neovlašćene proizvodnje, držanja i stavljanja u promet opojnih droga. Takođe, početkom juna Apelacioni sud potvrdio je prvu pravosnažnu presudu Radoju Zviceru (16 godina zatvora) i ostalim članovima njegove kriminalne grupe, za stvaranje kriminalne organizacije i šverc kokaina.

10 Vidjeti više: https://www.hraction.org/2026/02/05/b16-t7-specijalno-odjeljenje-viseg-suda-u-podgorici-dupliralo-broj-rijesenih-predmeta/

11 Vidjeti više: https://zakoni.skupstina.me/zakoni/web/dokumenta/zakoni-i-drugi-akti/1099/4270-24939-00-72-26-28.pdf

Iako navedeni predmeti potvrđuju spremnost pravosudnog sistema da pristupi donošenju pravosnažnih odluka u najsloženijim predmetima, oni istovremeno pokazuju da se izgradnja održivog bilansa rezultata u ovoj oblasti i dalje zasniva na ograničenom broju pravosnažno okončanih predmeta. Upravo zbog toga Evropska komisija u posljednjem *non-paperu* naglašava potrebu za daljim jačanjem bilansa rezultata, koji će se mjeriti ne samo brojem prvostepeno okončanih predmeta, već, prije svega, brojem pravosnažnih presuda.

Posmatrano iz šire perspektive procesa pristupanja Evropskoj uniji, može se očekivati da će upravo bilans ostvarenih rezultata u borbi protiv organizovanog kriminala predstavljati jedan od ključnih indikatora ukupne sposobnosti Crne Gore da trajno obezbijedi vladavinu prava nakon članstva u EU. Iskustva prethodnih proširenja pokazala su da Evropska unija posebnu pažnju posvećuje oblastima u kojima postoji povećan rizik od nazadovanja nakon pristupanja, naročito kada je riječ o organizovanom kriminalu, korupciji i funkcionisanju pravosuđa. Zbog toga postoji velika vjerovatnoća da će upravo oblast borbe protiv organizovanog kriminala i bilans ostvarenih rezultata ostati predmet pojačanog interesovanja institucija Evropske unije i država članica ne samo do trenutka zatvaranja Poglavlja 24, već i nakon pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

4.3 Finansijske istrage i oduzimanje imovine – između ostvarenog napretka i izazova trajnog oduzimanja

U nedavno objavljenom *non-paperu* Evropska komisija konstatuje pozitivan trend – povećanje broja finansijskih istraga i slučajeva privremenog oduzimanja imovine – ali istovremeno naglašava da je bilans rezultata u oblasti trajnog oduzimanja imovine i dalje ograničen i da ga je potrebno značajno unaprijediti kako bi se ispunili zahtjevi ovog mjerila. Ovi nalazi poklapaju se sa rezultatima istraživanja koje je nedavno sproveo pravni tim CeMI-ja: u periodu između 2023. i 2026. godine ostvaren je vidljiv napredak u sprovođenju finansijskih istraga, dok njihovi krajnji rezultati i dalje ostaju ograničeni.

Prema CeMI-jevom istraživanju, samo je Specijalno državno tužilaštvo u posljednje tri godine pokrenulo ukupno 51 finansijsku istragu protiv 318 fizičkih i 7 pravnih lica, pri čemu je broj novih istraga više nego udvostručen – sa 12 u 2023. godini na 26 u 2025. godini. Posebno je značajno što se institut finansijskih istraga, koji je godinama bio dominantno vezan za rad Specijalnog državnog tužilaštva, počeo primjenjivati i u radu osnovnih i viših državnih tužilaštava: ona su, bez ijedne pokrenute finansijske istrage u 2023. godini, u 2025. godini pokrenula njih 32, što je jedna od najuočljivijih promjena u posmatranom periodu.

Ipak, istraživanje jasno pokazuje da sistem i dalje bilježi izražen nesklad između rezultata u fazi privremenog obezbjeđenja imovine i rezultata u trajnom oduzimanju imovinske koristi. Uprkos rastu broja finansijskih istraga i vrijednosti imovine obuhvaćene privremenim mjerama, broj pravosnažno okončanih postupaka trajnog oduzimanja ostaje ograničen – trajno oduzimanje imovine i dalje je najslabija karika u ukupnom sistemu finansijskih istraga u Crnoj Gori.

Iz navedenog proizlazi da je Crna Gora ostvarila napredak u razvoju sistema finansijskih istraga: povećanje broja pokrenutih istraga, njihova primjena na nivou osnovnih i viših državnih tužilaštava i intenzivnije korišćenje instituta privremenog oduzimanja imovine pokazuju da finansijske istrage postaju sastavni dio svakodnevne prakse krivičnog gonjenja organizovanog kriminala. Završna mjerila, međutim, ne vrednuju prvenstveno broj pokrenutih istraga, već njihovu sposobnost da rezultiraju pravosnažnim odlukama o trajnom oduzimanju imovine. Upravo u tom segmentu i dalje postoji najveći jaz između postojećeg stanja i standarda koje zahtijeva EU. Prioritet narednog perioda treba da bude unaprjeđenje efikasnosti kroz povećanje broja pravosnažnih odluka o trajnom oduzimanju imovine.

5. Zaključna razmatranja i preporuke

Crna Gora je ostvarila značajan napredak u gotovo svim segmentima obuhvaćenim završnim mjerilima u oblasti borbe protiv organizovanog kriminala. Zakonodavni okvir je u velikoj mjeri usklađen sa pravnom tekovinom EU. Strateški okvir je uspostavljen usvajanjem Strategije za borbu protiv transnacionalnog organizovanog kriminala 2024–2027, a međunarodna policijska i pravosudna saradnja sa Eurojustom, EUROPOL-om, EPPO-om i drugim partnerima funkcioniše na visokom nivou. Bilans ostvarenih rezultata u istragama kontinuirano se unaprjeđuje, ali ključni izazovi za zatvaranje Poglavlja 24 i dalje se vezuju za uspostavljanje održivih rezultata u pravosnažnim presudama i pravosnažnim odlukama o trajnom oduzimanju imovinske koristi. Na osnovu sprovedene analize, CeMI predlaže preporuke koje bi Crna Gora trebalo da realizuje u narednom periodu kako bi uspješno ispunila završna mjerila u ovoj oblasti. Pored toga, oblasti pokrivene preporukama CeMI-ja će izvjesno biti predmet pojačanog nadzora Evropske komisije i zemalja članica EU u periodu od privremenog zatvaranja poglavlja do dana pristupanja Crne Gore EU.

- **Značajno unaprijediti rezultate u procesu trajnog oduzimanja imovine**

Najveći reformski napori trebalo bi da budu usmjereni na povećanje broja pravosnažnih odluka o trajnom oduzimanju imovinske koristi. Istovremeno, potrebno je dodatno unaprijediti koordinaciju između policije, državnih tužilaštava, Finansijsko-obavještajne jedinice (FIU), Poreske uprave i Uprave carina, kako bi se omogućilo pravovremeno identifikovanje, praćenje, zamrzavanje i kasnije trajno oduzimanje imovine stečene kriminalnom djelatnošću. Poseban prioritet treba da bude razvoj zajedničkih operativnih procedura i unaprjeđenje razmjene podataka između institucija, uz intenzivnije korišćenje finansijsko-obavještajnih analiza i savremenih analitičkih alata za praćenje tokova novca.

- **U kontinuitetu sprovoditi proces usklađivanja pravnog okvira sa pravnom tekovinom Evropske unije**

U narednom periodu, posebno u intervalu nakon formalnog okončanja pregovora Crne Gore i EU za Poglavlje 24, treba pristupiti daljem transponovanju referentnog okvira pravne tekovine EU u ovoj oblasti koji je uspostavljen nakon usvajanja Zajedničke pozicije u junu 2024. godine.

- **Unaprijediti broj pravosnažnih presuda u predmetima organizovanog kriminala**

Prioritet u završnoj fazi pregovora mora biti povećanje broja pravosnažno okončanih predmeta u oblasti organizovanog kriminala, uz poseban fokus na predmete trgovine drogom, krijumčarenja duvanskih proizvoda, pranja novca, sajber kriminala i trgovine ljudima, u kojima Evropska komisija zahtijeva uvjerljivije rezultate. To podrazumijeva nastavak jačanja kapaciteta Specijalizovanog odjeljenja Višeg suda u Podgorici, unaprjeđenje upravljanja predmetima i dodatne mjere za skraćivanje trajanja krivičnih postupaka. Može se

očekivati da će ova oblast ostati predmet kontinuiranog praćenja Evropske komisije. Zbog toga unaprjeđenje bilansa pravosnažnih presuda ne treba posmatrati isključivo kao obavezu za zatvaranje Poglavlja 24, već kao trajni prioritet u očuvanju povjerenja Evropske unije u sposobnost Crne Gore da efikasno i dugoročno suzbija organizovani kriminal.

- **Obezbijediti dosljednu primjenu smjernica Vrhovnog suda za odmjeravanje kazni u predmetima organizovanog kriminala**

Potrebno je obezbijediti dosljednu primjenu Smjernica Vrhovnog suda za odmjeravanje kazni u predmetima teškog i organizovanog kriminala i za krivična djela neovlašćene proizvodnje, držanja i stavljanja u promet opojnih droga, usvojenih tokom februara 2026. godine. Istovremeno, potrebno je kontinuirano pratiti primjenu ovih Smjernica kroz analizu sudske prakse, razmjenu iskustava između sudova i stručne obuke nosilaca pravosudnih funkcija, kako bi se obezbijedilo da kaznena politika u predmetima organizovanog kriminala bude dosljedna, proporcionalna i dovoljno odvraćajuća. Efikasna primjena smjernica treba da doprinese ujednačavanju kaznene politike i većoj predvidivosti sudskih odluka, uz puno poštovanje ustavnog načela nezavisnosti sudija i njihove slobodne ocjene činjenica u konkretnim predmetima u oblasti organizovanog kriminala.

- **Kontinuirano jačati institucionalne kapacitete organa i institucija uključenih u lanac borbe protiv organizovanog kriminala**

Neophodno je obezbijediti kontinuirano jačanje ljudskih, tehničkih, finansijskih i organizacionih kapaciteta svih institucija koje učestvuju u lancu otkrivanja, krivičnog gonjenja i procesuiranja organizovanog kriminala. To podrazumijeva dalji razvoj kapaciteta Specijalnog državnog tužilaštva, Specijalnog policijskog odjeljenja, Specijalizovanog odjeljenja Višeg suda u Podgorici, Apelacionog i Vrhovnog suda, Finansijsko-obavještajne jedinice (FIU), nacionalne kancelarije za povraćaj imovine stečene kriminalnom djelatnošću (ARO), forenzičkih službi, kao i drugih institucija koje učestvuju u finansijskim istragama i međunarodnoj pravosudnoj saradnji.

- **Učiniti finansijske istrage sastavnim dijelom svih složenih istraga organizovanog kriminala**

Neophodno je obezbijediti dosljednu primjenu koncepta paralelnih finansijskih istraga u svim predmetima organizovanog kriminala, visoke korupcije, pranja novca i drugih krivičnih djela koja mogu generisati značajnu protivpravnu imovinsku korist, u skladu sa završnim mjerilima Evropske unije i preporukama MONEYVAL-a. To podrazumijeva da finansijska istraga ne bude pokretana samo u pojedinačnim slučajevima, već da postane standardni i obavezni element svake složene krivične istrage od njenog najranijeg stadijuma. U ovom dijelu postoji napredak u posljednjem periodu koji je prepoznat kroz uspostavljenu praksu sprovođenja istraga Specijalnog državnog tužilaštva.

- **Intenzivirati uspostavljanje zajedničkih istražnih timova (*Joint Investigation Teams – JITs*) sa državama članicama Evropske unije**

S obzirom na izrazito transnacionalni karakter organizovanog kriminala koji djeluje na teritoriji Crne Gore, potrebno je intenzivirati uspostavljanje zajedničkih istražnih timova (*Joint Investigation Teams – JITs*) sa državama članicama Evropske unije. Formiranje JIT-ova trebalo bi da postane standardni operativni mehanizam u najsloženijim predmetima koji uključuju međunarodne kriminalne mreže, posebno u oblastima trgovine drogom, pranja novca, krijumčarenja vatrenog oružja, krijumčarenja migranata i trgovine ljudima. Istovremeno, potrebno je unaprijediti institucionalne kapacitete Specijalnog državnog tužilaštva, Specijalnog policijskog odjeljenja i međunarodne pravosudne saradnje za planiranje, uspostavljanje i vođenje zajedničkih istraga. Veći broj JIT-ova doprinio bi efikasnijoj razmjeni dokaza, istovremenom sprovođenju istražnih radnji u više država, bržem procesuiranju organizovanih kriminalnih grupa i efikasnijem identifikovanju i oduzimanju imovine stečene kriminalnom djelatnošću.

- **Razviti jedinstven sistem praćenja rezultata krivičnopravnog sistema u borbi protiv organizovanog kriminala**

Potrebno je uspostaviti integrisani sistem statističkog praćenja koji omogućava praćenje svakog predmeta organizovanog kriminala od pokretanja istrage, preko finansijske istrage i podizanja optužnice, do pravosnažne presude i trajnog oduzimanja imovine. Ovakav sistem institucijama bi omogućio pouzdan uvid u ostvareni bilans rezultata u svakom trenutku – jedan od ključnih elemenata završnih mjerila. Sistem bi trebalo da prati indikatore poput stope konverzije istraga u optužnice i pravosnažne presude; prosječno trajanje predmeta po fazama postupka; odnos vrijednosti privremeno i trajno oduzete imovine itd. Nosilac uspostavljanja ovog sistema trebalo bi da bude Ministarstvo pravde.

- **Održati visok nivo međunarodne operativne saradnje**

Crna Gora treba da nastavi intenzivnu saradnju sa EUROPOL-om, EUROJUST-om, EPPO-om i državama članicama EU kroz zajedničke istrage, razmjenu operativnih podataka i aktivno učešće u EMPACT operacijama, uz dalje usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa evropskim pravilima o razmjeni podataka.

- **Preduprijediti rizike infiltracije organizovanog kriminala u policiju i pravosuđe**

Potrebno je uspostaviti ili unaprijediti mehanizme provjere integriteta zaposlenih u policiji, tužilaštvu i pravosuđu koji postupaju u predmetima organizovanog kriminala, ojačati unutrašnju kontrolu i mehanizme zaštite lica koja prijavljuju sumnju na korupciju i infiltraciju OKG u državne institucije, te sistematski analizirati predmete u kojima su nekadašnji zaposleni ovih institucija bili osumnjičeni ili optuženi za saradnju sa organizovanim kriminalnim grupama. Nosilac ove preporuke trebalo bi da budu Ministarstvo pravde i Ministarstvo unutrašnjih poslova, u saradnji sa Vrhovnim sudom, Vrhovnim državnim tužilaštvom, Specijalnim državnim tužilaštvom i Agencijom za sprječavanje korupcije.

CeMI
CENTAR ZA MONITORING I ISTRAŽIVANJE

Centar za monitoring i istraživanje – CeMI
oktobar 2026.